

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВІННИЦЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»**

**Факультет педагогіки та фінансово-економічної діяльності
Кафедра української філології**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора з навчальної роботи
Оксана КОГУТЮК
«30» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

8. СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА МОВА З ПРАКТИКУМОМ

освітньо-професійної програми **Початкова освіта**
підготовки **бакалавра**
за галуззю знань **01 Освіта / Педагогіка**
спеціальності **013 Початкова освіта**

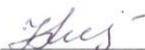
Робоча програма освітнього компонента 8. «Сучасна українська мова з практикумом» підготовки бакалаврів за галуззю знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 013 Початкова освіта

РОЗРОБНИК:

Алла БАБІЙ, викладач

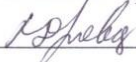
СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету педагогіки та фінансово-економічної діяльності
«29» серпня 2024 р., протокол № 1

Голова Вченої ради доктор пед. наук, проф. Наталія МИСЛІЦЬКА

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми Початкова освіта

 канд. пед. наук, доц. Лідія ДРОВОЗЮК

Робочу програму розглянуто і схвалено на засіданні кафедри української філології

«28» серпня 2024 р., протокол № 1

Завідувач кафедри канд. пед. наук Надія СКРИПНИК

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика освітнього компонента		
		Денна форма навчання		
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Статус освітнього компонента обов'язковий		
	Спеціальність 013 Початкова освіта.			
Змістових модулів - 4	Ступінь вищої освіти – Бакалавр	Рік підготовки: 1-й		
		Семестр: 1-й, 2-й		
Лекції 44		Семінари -	Практ./ лаб. 72	
Самостійна робота 48				
Вид контролю: екзамен				
Загальна кількість годин – 120				
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних- 1 сем. – 2 год.; 2 сем. – 2 год. самостійної роботи здобувача освіти – 1 сем. – 1,3 год.; 2 сем. – 2 год.				

2. Мета, завдання, програмні компетентності та результати навчання

2.1. Мета, завдання освітнього компонента

Мета викладання навчальної дисципліни «Сучасна українська літературна мова з практикумом» – поглибити знання здобувачів вищої освіти із сучасної української літературної мови, сформувані в них погляд на мову як на системно-структурне явище, допомогти їм ґрунтовно оволодіти мовними категоріями. Спрямувати їх на розвиток лінгвістичного мислення; поглиблене засвоєння мовних законів і явищ, мовознавчої термінології; на вивчення

основних розділів сучасної української мови (фонетики, фонології, орфоєпії, орфографії; лексикології, лексикографії, морфеміки; словотвору; морфології і синтаксису, пунктуації).

Завданнями навчальної дисципліни є:

–формувати у майбутніх педагогів творчий підхід до вивчення мовних явищ, мовно-ціннісні орієнтації;

–ознайомити з науковими засадами й основними положеннями сучасної української літературної мови;

–вивчити фонетичні, лексикологічні, граматичні, правописні, мовностилістичні явища і тенденції;

–оволодіти різними аспектами і нюансами української мови;

–сприяти виробленню у здобувачів освіти навичок системного аналізу мовних явищ, оволодінню лексичними, орфоєпічними, орфографічними, граматичними, пунктуаційними та стилістичними нормами української літературної мови.

2.2. Компетентності

2.2.1. Загальні компетентності:

ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК4. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі.

ЗК6. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та значення у розвитку суспільства, техніки і технологій.

2.2.2. Спеціальні (фахові) компетентності:

ФК1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.

ФК2. Здатність забезпечувати навчання здобувачів початкової освіти державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички в області предметної спеціальності.

ФК4. Здатність формувати і розвивати ключові та предметні компетентності засобами навчального предмету та інтегрованого навчання; формувати ціннісне ставлення, розвивати критичне мислення.

ПК 1. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії української мови і літератури в практиці навчання української мови і літератури в закладах загальної середньої освіти.

2.2.3. Предметні компетентності

ПК 2. Здатність адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової та міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах.

ПК 6. Здатність володіти законами аналізу лінгвістичних одиниць, розуміти ієрархічний взаємозв'язок між ними.

2.3. Результати навчання

2.3.1. Програмні результати навчання за ОПП

Під час практичних занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи здобувачі вищої освіти **набувають уміння та навички:**

РН 2. Демонструє вміння навчати учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмету та інтегрованого навчання.

РН 7. Демонструє знання основ фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності), оперує базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

РН 9. Застосовує сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній

РН 10. Демонструє володіння сучасними технологіями пошуку наукової інформації для самоосвіти та застосування її у професійній діяльності.

2.3.2. Результати навчання за освітнім компонентом.

ПРН 3. Володіє комунікативною компетентністю з української мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти).

ПРН 6. Використовує гуманістичний потенціал української мови та літератур для формування духовного світу юного покоління громадян України.

ПРН 9. Використовує закони аналізу лінгвістичних одиниць для моделювання подібних у стандартних і нестандартних мовленнєвих ситуаціях, застосовує різні види аналізу мовних одиниць, визначає їх місце в тексті й мовленні, розуміє взаємозв'язок та ієрархію таких одиниць.

ПРН 10. Має критичне мислення, творчо використовує різні теорії й досвід (український, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних

завдань, знає мовно-літературний контекст та реалізує його в освітньому процесі.

ПРН 14. Уміє працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), знаходити, обробляти, систематизувати й застосовувати в освітній діяльності сучасну наукову інформацію, бібліографію, комп'ютерні технології.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення освітнього компонента, становить 120 год., із них 16 год. – лекції, 56 год. – практичні заняття, 48 год. – самостійна робота.

Вивчення освітнього компонента сучасна українська мова з практикумом завершується усним екзаменом у 2 семестрі.

3. Програма освітнього компонента 1 семестр

Змістовий модуль 1.

УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК СИСТЕМА. ФОНЕТИКА, ОРФОЕПІЯ, ОРФОГРАФІЯ

Тема 1. Українська мова як система систем.

Мова як сукупність взаємопов'язаних і взаємозумовлених елементів, одиниць, частин (сегментів), об'єднаних за спільною ознакою, призначенням. Функції мовної системи, способи вираження одиниць, засоби, відношення між елементами внутрішньої структури мови, особливості, закономірності їхнього функціонування. Структура як спосіб організації системи, її внутрішня будова. Чотирирівнева (чотириярусна) будова: фонологічний, морфологічний, лексико-семантичний і синтаксичний рівні. Одиниці вивчення мови на кожному рівні: фонологічному – фонема, морфологічному – морфема, лексико-семантичному – лексема (слово), синтаксичний – речення.

Тема 2. Фонетична система. Загальна характеристика та класифікація звуків мови.

Фонетика як розділ мовознавства. Предмет і завдання фонетики сучасної української мови. Зв'язок фонетики з іншими мовознавчими дисциплінами. Основні аспекти вивчення звука: акустичний, фізіологічний, анатомо-фізіологічний, лінгвістичний. Органи мовлення. Національна специфіка артикуляційної бази української мови. Артикуляційні особливості голосних і приголосних звуків. Типи голосних за рядом, ступенем піднесення язика, участю губ у вимові. Принципи фонетичної та фонематичної транскрипцій. Диференціація звуків на голосні та приголосні, їх визначальні риси. Визначення складу. Характеристика складу. Експіраторна теорія складоподілу. Теорія сонорності. Практичний складоподіл. Фонетичні та орфографічні склади.

Тема 3. Взаємодія звуків у потоці мовлення.

Зміни голосних звуків у потоці мовлення. Консонантне оточення. Артикуляція. Зміни приголосних у мовленні. Палаталізація приголосних звуків. Асиміляція. Дисиміляція. Фонетичне подовження приголосних. Спрощення в групах приголосних. Чергування голосних і приголосних звуків. Типи чергувань. Фонетична транскрипція.

Тема 4. Орфоепія. Наголос української мови. Орфоепія. Особливості вимови українських слів та слів іншомовного походження. Орфоепія та культура усного мовлення. Орфоепічні норми сучасної української літературної мови. Наголос української мови. Функції наголосу. Характеристика наголосу в різних мовах. Визначення та характеристика наголосу. Основне та побічне наголошування. Закономірності в наголошуванні слів української мови.

Тема 5. Графіка як вчення про письмове відтворення звукової мови.

Поняття графеми. Український алфавіт. Позначення на письмі голосних і приголосних звуків. Співвідношення між буквами українського алфавіту та фонемами сучасної української літературної мови.

Тема 6. Орфографія як розділ мовознавства. Принципи української орфографії.

Поняття орфографії. Основні принципи орфографії сучасної української літературної мови. «Український правопис» - кодекс орфографічних законів. Зміни в українському правописі 2019 року. Вживання апострофа та м'якого знака. Правопис найуживаніших префіксів і суфіксів. Правопис часток *не* і *ні* з різними частинами мови. Написання слів разом, окремо і через дефіс. Правила переносу слів з рядка в рядок. Графічне скорочення слів.

Тема 7. Вправи на закріплення найскладніших правил української орфографії. Орфографічний аналіз тексту.

Правопис слів іншомовного походження. Вживання великої букви. Правила написання прізвищ і географічних назв. Правопис слів іншомовного походження. Написання диктанту та орфографічний аналіз тексту.

Модульна контрольна робота № 1.

Змістовий модуль 2.

ЛЕКСИКОЛОГІЯ. ГРАМАТИЧНА СИСТЕМА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Тема 8. Лексикологія як лінгвістична дисципліна. Системний характер лексики української мови.

Лексикологія як наука та її розділи: семасіологія, ономасіологія, етимологія, ономастика, фразеологія, лексикографія. Лексичне значення слова. Понятійна основа слова. Оцінні компоненти в лексичному значенні. Лексичне і граматичне значення. Багатозначність слова. Лексичні синоніми. Типи

відмінностей між синонімами (граматичні, стилістичні, емоційно-експресивні, жанрові, соціальні, територіальні). Синонімічний ряд і його домінанта. Стилiстичні прийоми, побудовані на синонімії (евфемізми, перифрази, ампліфікація, плеоназм). Лексичні антоніми, їх визначення. Структурні й семантичні типи антонімів. Контекстуальні антоніми. Стилiстичні прийоми, побудовані на антонімії (оксиморон, антитеза). Типологія омонімів. Типи лексичних омонімів. Різновиди часткових омонімів (омофони, омографи, омоформи). Проблема розмежування омонімії й полісемії. Стилiстичне використання омонімів у мовленні (гра слів, каламбур). Пароніми в українській мові.

Тема 9. Лексика української мови з погляду походження.

Споконвічно українські слова (індоєвропейські, праслов'янські, східнослов'янські) і власне українські. Етимологічні словники української мови. Лексичні запозичення в українській мові. Класифікація запозичень за походженням (джерелами) і тематичними групами. Екзотизми й варваризми. Калькування. Типи лексичних кальок. Інтернаціональна лексика. Запозичена лексика в тлумачних словниках і словниках іншомовних слів.

Тема 10. Соціальна й територіальна диференціація лексики української мови. Активна й пасивна лексика.

Лексика загальнонародна й лексика обмеженого вжитку. Науково-технічна й професійна термінологія. Специфіка терміна. Професіоналізми, відмінності їх від термінів. Жаргонна лексика. Арго. Діалектизми (фонетичні, морфологічні, словотворчі, лексичні, синтаксичні), види лексичних діалектизмів (лексичні, етнографічні, семантичні). Застаріла лексика: історизми й архаїзми. Неологізми, їх різновиди і шляхи появи в мові. Оказіональні й потенційні слова. Стилiстична диференціація лексики української мови. Лексика стилістично нейтральна (міжстильова) і стилістично забарвлена. Розмовна лексика, її види. Книжна лексика, її види. Лексичні помилки: тавтологія, інтерфедеми, плеоназм.

Тема 11. Фразеологія української мови. Джерела фразеологізмів, їх типи. Вживання фразеологізмів у мовленні. Поняття про лексикографію. Типи словників.

Класифікація фразеологізмів. Багатозначність, синонімія й антонімія фразеологізмів. Стилiстичне значення фразеологізмів: надання висловлюванню образності, емоційності, експресивності; створення відтінку іронії, жарту, насмішки, сарказму тощо; вираження позитивних емоцій або фамільярності; відтворення найтонших нюансів значення, характеристики предмета, явища, ситуації. Синтаксична функція фразеологізмів. Найважливіші тлумачні словники, їхня характеристика. Характеристика лінгвістичних та

енциклопедичних словників. Представлення полісемії і типів лексичних значень слів у тлумачних словниках української мови. Система стилістичних поміток у тлумачних словниках української мови. Словники синонімів української мови. Словники антонімів української мови. Словники омонімів. Словники нових слів і значень. Словники архаїзмів (історичні).

Тема 12. Морфеміка як розділ мовознавчої науки. Структура слова в українській мові. Зміни у будові слова в процесі історичного розвитку.

Поняття про морфеміку. Морфема як лінгвістичне поняття у співвідношенні з іншими одиницями мови. Омонімія, синонімія, антонімія морфем. Типи морфем сучасної української літературної мови: 1) за функцією; 2) за місцем у слові; 3) за значенням; 4) за структурою; 5) за продуктивністю; 6) за походженням. Основа слова, її різновиди. Спільнокореневі слова та форми слова. Розбір слів за будовою, вправи на виявлення фонетичних змін у морфемах, тренування у доборі спільнокоренових слів. Виділення афіксальних морфем, закінчення слова. Флексія і граматичні ознаки слів.

Тема 13. Словотвір. Морфологічні способи словотворення в українській мові.

Словотвір – розділ СУЛМ, який відображає життя народу – носія і творця мови і безпосередньо пов'язаний з різноманітною діяльністю людини в суспільстві. Творення нових слів – найбільш активний процес у розвитку лексики, збагаченні її ресурсів. Процес словотворення. Морфологічні способи словотворення – продуктивні способи творення іменників, прикметників, дієслів, прислівників: суфіксальний, префіксальний, префіксально-суфіксальний, постфіксальний, безафіксний, основоскладання, словоскладання, аббревіація та комбінації зазначених способів.

Тема 14. Словотвір. Неморфологічні способи словотворення. Національна специфіка словотвірної системи української мови. Неморфологічні способи словотворення. Морфолого-синтаксичний спосіб словотворення як спосіб творення нових слів шляхом переходу слів одного граматичного класу в інший (з однієї частини мови в іншу). Зміна при цьому лексичного значення слова та граматичних ознак. Субстантивація, ад'єктивація, адвербіалізація, прономіналізація. Лексико-синтаксичний спосіб словоутворення як результат стягнення в одне слово двох або більше, що виражають одне поняття. Лексико-семантичний: творення нових слів шляхом розщеплення значення слова на два самостійні значення, тобто процес утворення омонімів від багатозначного слова.

Модульна контрольна робота № 1.

2 семестр

МОРФОЛОГІЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Тема 1. Предмет морфології. Основні поняття морфології. Іменник.

Морфологія – об'єкт і предмет вивчення. Морфологічні одиниці. Поняття граматичного слова. Парадигматичні та синтагматичні відношення в системі морфології. Частини мови і принципи їх класифікації. Граматичне значення слова та його структура. Граматичні форми слів та способи вираження граматичних значень в українській мові. Іменник. Загальна характеристика, граматичні категорії. Лексико-граматичні розряди іменника. Категорія істот і неістот. Іменники з конкретним і абстрактним значенням. Категорія збірності й одиничності. Загальні і власні назви. Граматичні категорії роду, числа, відмінка. Іменники подвійного роду. Групи іменників семантично вмотивованого роду. Рід іменників іншомовного походження.

Тема 2. Прикметник. Загальна характеристика прикметника, категорії роду, числа, відмінка. (лекц. 2 год.)

Прикметник. Частиномовна характеристика, його граматичні категорії. Лексико-граматичні розряди прикметників за значенням. Семантико-морфологічні й синтаксичні особливості прикметника як частини мови. Якісні прикметники, їх семантико-граматичні особливості. Ступені порівняння якісних прикметників. Відносні прикметники, їх семантико-граматичні особливості. Присвійні прикметники, їх семантичні групи та граматичні особливості. Проміжні розряди прикметників. Відмінювання прикметників. Повні і короткі форми прикметників. Тверда й м'яка група прикметників.

Тема 3. Числівник як частина мови. Відмінювання, правопис числівників та утворення відчислівникових дериватів.

Місце числівників у системі іменних частин мови. Семантико-морфологічні ознаки та синтаксична роль числівників. Іменники, що виражають поняття кількості, та відмінність їх від власне числівників. Семантико-граматичні розряди числівників. Власне кількісні, збірні та дробові числівники, питання про неозначено-кількісні та порядкові числівники. Межі сполучуваності числівників різних типів з іншими словами. Групи числівників за будовою. Правопис числівників та утворення відчислівникових дериватів.

Тема 4. Займенник як частина мови. Лексико-граматичні розряди, словозміна.

Місце займенника в системі частин мови. Категоріальне, семантичне та граматичне значення займенника, його синтаксична роль. Суплетивізм як словозмінна прикмета займенників. Граматичні категорії займенників, відмінювання. Вияв іменних граматичних категорій у різних типах займенників. Розряди займенників за значенням, їх семантико-граматичні

особливості. Парадигматичні типи займенників. Увага до окремих словоформ займенників, що пов'язані з історичними чинниками. Морфологічний склад займенників. Проніміналізація. Наголошування займенників. Способи творення займенників.

Тема 5. Прислівник. Розряди за значенням. Творення та правопис прислівників.

Значення прислівника як частини мови, його морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників за значенням. Групи означальних та обставинних прислівників. Творення ступенів порівняння якісно-означальних прислівників. Омонімія форм вищого і найвищого ступенів порівняння прислівника та прикметника. Розряди прислівника за походженням. Наголос у прислівниках. Категорія стану (предикатив). Семантико-морфологічні та синтаксичні ознаки слів категорії стану. Розряди слів категорії стану за значенням. Способи творення прислівників.

Тема 6. Дієслово. Категоріальне значення, система граматичних форм, дієвідміни дієслова.

Функціонально-семантичні групи дієслів. Граматичні категорії дієслова. Система граматичних форм дієслова. Відмінювані й невідмінювані форми дієслова, їх граматичні категорії, синтаксична роль у реченні. Дві дієслівні основи, їх структура. Продуктивні та непродуктивні класи дієслів. Дієвідмінювання. Критерії поділу дієслів на дієвідміни. Засоби розрізнення дієвідмін. Поняття про різновідмінювані дієслова. Дієслова архаїчної групи (архаїчні дієвідміни). Категорія особи, часу, числа, виду, способу, стану. Дієслова активного стану, їх семантико-граматичні ознаки. Дієслова пасивного стану, особливості вираження суб'єктно-об'єктних відношень. Зворотно-середній стан дієслів, його творення й семантико-граматичне вираження. Розряди дієслів зворотно-середнього стану. Дієслова на *-ся*, що не мають категорії стану. Категорія перехідності-неперехідності, її семантико-граматична основа. Засоби вираження. Невласне перехідні дієслова.

Тема 7. Дієслівні утворення: інфінітив, дієприкметник, дієприслівник, дієслівні форми на *но-*, *то-*.

Інфінітив як початкова форма дієслова, його синтаксична роль. Суфікси інфінітива. Дієслівні та прикметникові ознаки дієприкметника, його синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники, їх творення. Перехід дієприкметників у прикметники та іменники (ад'єктивація та субстантивація). Безособові дієслівні форми на *-но*, *-то*, їх походження, граматичні ознаки та творення у сучасній українській мові. Дієприслівник як дієслівна словоформа, його морфологічні ознаки, синтаксична роль у реченні. Походження

дієприслівників. Творення дієприслівників теперішнього та минулого часу. Перехід дієприслівників у прислівники, прийменники, сполучники.

Тема 8. Службові частини мови. Прийменник. Сполучник.

Службові частини мови, їх особливості. Прийменник. Основні функції прийменника в мові. Типи відношень, що їх виражають прийменники. Класифікації прийменників за походженням. Розряди прийменників за морфологічною структурою. Прийменниково-відмінкові форми. Особливості вживання прийменників із повнозначними частинами мови. Перехід у прийменники слів інших частин мови. Синонімічні прийменникові конструкції. Правопис прийменників. Редагування текстів із анормативами використання прийменникових конструкцій. Загальне поняття про сполучник, класифікація сполучників за морфологічною структурою. Групи сполучників за способом уживання. Типи сполучників за синтаксичними функціями. Сполучники і сполучні слова. Правопис сполучників.

Тема 9. Частка. Вигук. Лінгвістичний статус часток та вигуків.

Частки як частина мови. Історія формування. Групи часток за походженням. Типи класифікацій часток за місцем і роллю їх у мові (традиційні та новітні класифікації). Особливий статус вигуків у мові. Типи вигуків за походженням. Розряди вигуків за значенням. Вигуки-предикати. Розділові знаки при вигуках. Правопис різних видів вигуків та звуконаслідувальних слів.

Модульна контрольна робота № 3.

Змістовий модуль 4.

ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ УКРАЇНСЬКОГО СИНТАКСИСУ

Тема 10. Синтаксис. Предмет синтаксису як граматичного рівня сучасної української літературної мови.

Синтаксичні одиниці, їх типи. Елементарні та неелементарні синтаксичні конструкції. Словосполучення і речення як синтаксичні одиниці у сфері мови і мовлення. Поєднання слів у словосполученні та реченні. Засоби вираження синтаксичних зв'язків. Предикативний, підрядний та сурядний зв'язки, їх різновиди та диференційні ознаки. Форми синтаксичних зв'язків: координація, керування та його формальні різновиди. Семантико – синтаксичні відношення, їх ознаки та підтипи у простому елементарному реченні, простому ускладненому та складному.

Тема 11. Просте односкладне та двоскладне речення. Головні і другорядні члени речення.

Поняття про двоскладне речення. Головні члени та їх роль у синтаксичній та семантичній організації двоскладного речення. Поняття про другорядні члени речення. Підмет. Присудок. Структурно-семантичні характеристики їх та

засоби вираження в українській мові. Характер синтаксичного зв'язку між підметом і присудком у двоскладному реченні. Принципи класифікації другорядних членів речення. Додаток: прямий і непрямий. Означення: узгоджене та неузгоджене. Прикладка як різновид означення. Обставини, їх види. Синтаксична омонімія у сфері вираження другорядних членів. Поняття про односкладне речення. Структурно-семантичні різновиди односкладних речень: означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові, інфінітивні, номінативні, вокативні речення. Поняття про неповні речення. Комунікативні умови їх функціонування. Структурно-семантичні різновиди неповних речень. Еліптичні речення. Приєднувальні конструкції як специфічні різновиди неповних та повних речень. Синоніміка двоскладних і односкладних речень. Порядок слів у простому реченні. Інверсія.

Тема 12. Просте ускладнене речення. Синтаксичний розбір простого речення.

Поняття про ускладнене речення. Основні різновиди ускладнених речень. Однорідні члени речення. Структурно-значеннєва характеристика ряду однорідних членів речення. Роль сполучників щодо вираження смислових відношень між однорідними членами речення. Розділові знаки між однорідними членами речення. Відокремлені члени речення. Основні умови відокремлення другорядних членів. Напівпредикативні відношення при відокремленні другорядних членів. Узгоджені і неузгоджені відокремлені означення. Відокремлення прикладок. Засоби вираження непоширених і поширених відокремлених прикладок. Відокремлення додатків. Відокремлення обставин. Уточнювальні слова та звороти в складі простого речення та їх синтаксична роль. Порівняльний зворот у ролі члена речення. Пунктуація у простому ускладненому реченні. Речення зі вставними і вставленими компонентами.

Тема 13. Складне речення як основа синтаксису. Структурна модель синтаксичних конструкцій різних видів. Складносурядне речення.

Поняття про складне речення. Основні різновиди складних речень. Аспекти вивчення складного речення. Типологія синтаксичних зв'язків. Структурна модель сполучникових конструкцій. Складносурядні речення закритої і відкритої структури. Типи складносурядних речень з єднальною семантикою. Граматичні особливості та типи зіставно-протиставних сурядних моделей. Розділові складносурядні речення. Складносурядні речення з градаційною семантикою. Розділові знаки між частинами складносурядного речення. Вправи на розпізнавання в текстах складносурядних речень. Інтонування та аналіз сполучних засобів. Порядок розміщення предикативних частин. Наявність спільних компонентів. Паралелізм структур.

Тема 14. Граматична природа складнопідрядних речень. Принципи класифікації підрядних конструкцій. Типи складнопідрядних речень. Синтаксичні дослідження складнопідрядних речень. Принципи класифікації складнопідрядних речень: логіко-граматичний; формально-граматичний; структурно-семантичний. Приіменниково-означальні та призайменниково-означальні складнопідрядні речення. Речення зі з'ясувальною семантикою. Складнопідрядні речення зі значенням ознаки іншої ознаки. Опорні слова головної частини: дієслова, предикативні прислівники та прикметники. Сполучники та співвідносні слова, що допомагають виражати якісні та кількісні ознаки підрядного речення. Складнопідрядні речення з просторовою семантикою. Сполучні слова як вказівники на локативне значення. Складнопідрядні речення з часовим значенням. Відношення зумовленості в складнопідрядних конструкціях зі значенням умови, причини, наслідку, мети, допусту. Сполучникове підпорядкування як підрядний детермінантний синтаксичний зв'язок. Різні види сполучників підрядності та сполучних слів, що приєднують підрядні частини.

Тема 15. Синонімія складнопідрядних речень і простих, ускладнених відокремленими членами. Перехідні явища в системі складних сполучникових речень.

Складнопідрядні означальні речення і дієприкметникові звороти. Складнопідрядні обставинні речення і дієприслівникові звороти. Синтаксичний аналіз. Стилїстична заміна одних конструкцій іншими. Алгоритм заміни одних синтаксичних конструкцій іншими. Поєднання ознак підрядності і сурядності в складних реченнях. Сполучники, які створюють неоднозначність у визначенні типу речення. Змістовий паралелізм, синтаксична однотипність предикативних частин, уживання сполучника в другій частині і її змістова залежність від першої частини – такі ознаки речень, що мають двояку природу синтаксичних зв'язків.

Тема 16. Безсполучникове складне речення. Пунктуація у складному безсполучниковому реченні.

З історії вивчення складних безсполучникових речень. Два рівні членування структури безсполучникових конструкцій: зовнішній і внутрішній. Семантичні типи складних безсполучникових речень. Перелічувальні і зіставні безсполучникові складні речення. Часові семантико-синтаксичні відношення: одночасність подій, послідовність подій. Інтонація як найважливіший засіб вираження зіставно-протиставних відношень. Засоби вираження зіставлення, протиставлення, що створюють структурний паралелізм. Зумовлені і пояснювальні безсполучникові складні речення. Семантико-синтаксичні відношення умови. Порядок розташування предикативних частин – важлива

особливість таких структур. Потенційна та ірреальна умова. Пояснювальна інтонація – показник значення причини у безсполучникових комунікатах. Завершення, коментування, уточнення або доповнення змісту першої предикативної частини – ознаки безсполучникових речень з пояснювальною семантикою. Пунктуація у складному безсполучниковому реченні.

Тема 17. Формальна і семантична ускладненість. Речення з різними видами синтаксичного зв'язку.

Ієрархія синтаксичних зв'язків: зовнішній і внутрішній. Структурні блоки як формально-змістові компоненти складних конструкцій такого типу. Різні комбінації синтаксичних зв'язків. Поліпредикативні речення із сурядністю і підрядністю. Багатоконпонентні безсполучниково-сполучникові речення. Лінійні і просторові схеми. Градація – розповідь про події через їх зіставлення. Постпозиційна частина завершує зміст попередньої. Трансформація семантико-синтаксичних відношень спеціальними сполучними засобами, лексичним наповненням та відповідним порядком предикативних частин. Домінантність безсполучникового зв'язку над сполучниковим. Ускладнені структури з різними комбінаціями сурядного, підрядного і безсполучникового зв'язків. Лінійна і просторова схеми речень. Повний синтаксичний аналіз складних речень різної структури. Моделювання схем. Дотримання законів пунктуації.

Тема 9. Складні форми організації мовлення. Пряма і непряма мова, цитати, діалог. Складне синтаксичне ціле.

Способи передачі прямої мови. Пряма передача чужої мови (пряма мова, діалог, цитата). Невласне пряма мова. Розділові знаки при оформленні чужого мовлення. Три способи виділення прямої мови. Варіативність структури речень із прямою мовою та розділові знаки у них. Регламентація за допомогою інтонації синтаксичного зв'язку в реченнях із прямою мовою. Невласне пряма мова як особливий стилістичний прийом художнього мовлення. Цитата. Функції цитат у мовленні. Використання і інтонування цитат. Різні варіанти граматичного та пунктуаційного оформлення цитат. Діалог – відтворення розмови двох осіб. Репліки – речення – пряма мова. Особливості реплік: використання неповних, речень, односкладних та слів-речень. Розділові знаки при діалозі. Складне синтаксичне ціле як завершене зв'язне висловлювання. Структура такої синтаксичної одиниці. Засоби поєднання окремих речень у текст. Абзац – складова частина композиції тексту. Підбір текстів для спостереження, аналізу та редагування. Складання ССЦ на запропоновані теми.

Модульна контрольна робота № 4.

4. Структура освітнього компонента

№ п/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Семінарських	Лабораторних	Самостійна робота
1 семестр								
Змістовий модуль 1.								
УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК СИСТЕМА. ФОНЕТИКА. ОРФОЕПІЯ. ОРФОГРАФІЯ								
1.	Тема 1. Українська мова як система систем.	3	2	2	-	-	-	1
2.	Тема 2. Фонетична система. Загальна характеристика та класифікація звуків мови.	3	2	2	-	-	-	1
3.	Тема 3. Взаємодія звуків у потоці мовлення.	4	2	-	2	-	-	2
4.	Тема 4. Орфоепія. Наголос української мови.	3	2	-	2	-	-	1
5.	Тема 5. Графіка як вчення про письмове відтворення звукової мови.	3	2	-	2			1
6.	Тема 6. Орфографія як розділ мовознавства. Принципи української орфографії.	4	2	-	2	-	-	2
7.	Тема 7. Вправи на закріплення найскладніших правил української орфографії. Орфографічний аналіз тексту.	4	2	-	2	-	-	2
8.	Модульна контрольна робота № 1	2	2	-	2	-	-	-
	Разом за змістовим модулем 1	26	16	4	12	-	-	10
Змістовий модуль 2.								
ЛЕКСИКОЛОГІЯ. ГРАМАТИЧНА СИСТЕМА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ								
9.	Тема 8. Лексикологія як лінгвістична дисципліна. Системний характер лексики української мови.	4	2	2	-	-	-	2
10.	Тема 9. Лексика з погляду походження.	4	2	-	2	-	-	2
11.	Тема 10. Соціальна й територіальна диференціація лексики української мови. Активна й пасивна лексика.	3	2	-	2	-	-	1
12.	Тема 11. Фразеологія української мови. Джерела фразеологізмів, їх типи. Вживання фразеологізмів у мовленні.	3	2	-	2	-	-	1

	Поняття про лексикографію. Типи словників.							
13.	Тема 12. Морфеміка як розділ мовознавчої науки. Морфемна структура слова в українській мові. Зміни у будові слова в процесі історичного розвитку.	4	2	-	2	-	-	2
14.	Тема 13. Словотвір. Морфологічні способи словотворення в українській мові.	3	2	-	2	-	-	1
15.	Тема 14. Словотвір. Неморфологічні способи словотворення.	3	2	-	2	-	-	1
16.	Модульна контрольна робота № 2	2	2		2	-	-	-
	Разом за змістовим модулем 2	26	16	2	14	-	-	10
	Разом за семестр	52	32	6	26	-	-	20
2 семестр Змістовий модуль 3. МОРФОЛОГІЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ								
1.	Тема 1. Предмет морфології. Основні поняття морфології. Іменник.	3	2	2	-	-	-	1
2.	Тема 2. Прикметник. Загальна характеристика прикметника, категорії роду, числа, відмінка.	3	2	-	2	-	-	1
3.	Тема 3. Числівник як частина мови. Відмінювання, правопис числівників та утворення відчислівникових дериватів.	3	2	-	2	-	-	1
4.	Тема 4. Займенник як частина мови. Лексико-граматичні розряди, словозміна.	3	2	-	2	-	-	1
5.	Тема 5. Прислівник. Розряди за значенням. Творення та правопис прислівників.	4	2	-	2	-	-	2
6.	Тема 6. Дієслово. Категоріальне значення, система граматичних форм, дієвідміни дієслова.	4	2	2	-	-	-	2
7.	Тема 7. Дієслівні утворення: інфінітив, дієприкметник, дієприслівник, дієслівні форми на но-, то-.	4	2	-	2	-	-	2
8.	Тема 8. Службові частини мови. Прийменник. Сполучник.	4	2	-	2	-	-	2
9.	Тема 9. Частка. Вигук. Лінгвістичний статус часток та вигуків.	4	2	-	2	-	-	2
10.	Модульна контрольна робота № 3	2	2	-	2	-	-	-
	Разом за змістовим модулем 3	34	20	4	16	-	-	14

Змістовий модуль 4. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ СИНТАКСИСУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ								
11.	Тема 10. Синтаксис. Предмет синтаксису як граматичного рівня сучасної української літературної мови.	3	2	2	-	-	-	1
12.	Тема 11. Просте односкладне та двоскладне речення. Головні і другорядні члени речення.	3	2	-	2	-	-	1
13.	Тема 12. Просте ускладнене речення. Синтаксичний розбір простого речення.	4	2	-	2	-	-	2
14.	Тема 13. Складне речення як основа синтаксису. Структурна модель синтаксичних конструкцій різних видів. Складносурядне речення.	3	2	2	-	-	-	1
15	Тема 14. Граматична природа складнопідрядних речень. Принципи класифікації підрядних конструкцій. Типи складнопідрядних речень.	4	2	2	-	-	-	2
16	Тема 15. Синонімія складнопідрядних речень і простих, ускладнених відокремленими членами. перехідні явища в системі складних сполучникових речень.	3	2	-	2	-	-	1
17.	Тема 16. Безсполучникове складне речення. Пунктуація у складному безсполучниковому реченні.	4	2	-	2	-	-	2
18.	Тема 17. Формальна і семантична ускладненість. Речення з різними видами синтаксичного зв'язку.	4	2	-	2	-	-	2
19.	Тема 18. Складні форми організації мовлення. Пряма і непряма мова, цитати, діалог. Складне синтаксичне ціле.	4	2	-	2	-	-	2
20.	Модульна контрольна робота № 4	2	2	-	2	-	-	-
	Разом за змістовим модулем 4	34	20	6	14	-	-	14
	Разом за семестр	68	40	10	30	-	-	28
	Усього годин	120	72	16	56	-	-	48

5. Теми семінарських занять
не передбачені навчальним планом

6. Теми практичних занять

№ з/п	№ модуля /теми	Назва теми	К-ть годин
1 семестр			
1	1 / 3	Взаємодія звуків у потоці мовлення.	2
2.	1 / 4	Орфоепія. Наголос української мови.	2
3.	1 / 5	Графіка як вчення про письмове відтворення звукової мови.	2
4.	1 / 6	Орфографія як розділ мовознавства. Принципи української орфографії.	2
5.	1 / 7	Вправи на закріплення найскладніших правил української орфографії. Орфографічний аналіз тексту.	2
6.	1 /	Модульна контрольна робота № 1	2
7.	2 / 9	Лексика з погляду походження.	2
8.	2 / 10	Соціальна й територіальна диференціація лексики української мови. Активна й пасивна лексика.	2
9.	2 / 11	Фразеологія української мови. Джерела фразеологізмів, їх типи. Вживання фразеологізмів у мовленні. Поняття про лексикографію. Типи словників.	2
10.	2 / 12	Морфеміка як розділ мовознавчої науки. Морфемна структура слова в українській мові. Зміни у будові слова в процесі історичного розвитку.	2
11.	2 / 13	Словотвір. Морфологічні способи словотворення в українській мові.	2
12.	2 / 14	Словотвір. Неморфологічні способи словотворення.	2
13.	2 /	Модульна контрольна робота № 2	2
		Разом за 1 семестр	26
16.	1 / 2	Прикметник. Загальна характеристика прикметника, категорії роду, числа, відмінка.	2
17.	1 / 3	Числівник як частина мови. Відмінювання, правопис числівників та утворення відчислівникових дериватів.	2
18.	1 / 4	Займенник як частина мови. Лексико-граматичні розряди, словозміна.	2
19.	1 / 5	Прислівник. Розряди за значенням. Творення та правопис прислівників.	2
20.	1 / 7	Дієслівні утворення: інфінітив, дієприкметник, дієприслівник, дієслівні форми на но-, то-.	2

21.	1/ 8	Службові частини мови. Прийменник. Сполучник.	2
22.	1/ 9	Частка. Вигук. Лінгвістичний статус часток та вигуків.	2
23.	1	Модульна контрольна робота № 3	2
24.	2/ 11	Просте односкладне та двоскладне речення. Головні і другорядні члени речення.	2
25.	2/ 12	Просте ускладнене речення. Синтаксичний розбір простого речення.	2
26.	2/ 15	Синонімія складнопідрядних речень і простих, ускладнених відокремленими членами. Перехідні явища в системі складних сполучникових речень.	2
27.	2/ 16	Безсполучникове складне речення. Пунктуація у складному безсполучниковому реченні.	2
28.	2/ 17	Формальна і семантична ускладненість. Речення з різними видами синтаксичного зв'язку.	2
29.	2/ 18	Тема 11.Складні форми організації мовлення. Пряма і непряма мова, цитати, діалог. Складне синтаксичне ціле.	2
30.	3/	Модульна контрольна робота № 4	2
		Разом за 2 семестр	30
		Разом за навчальним планом	56

7. Теми лабораторних занять
не передбачені навчальним планом

8. Самостійна робота

№ з/п	№ модуля / теми	Назва теми	К-ть годин
1	1 / 1	Складна система мови. Розділи мовознавства. Мовні одиниці, категорії, значення, форми.	1
2.	1 / 2	Актуалізувати вивчені поняття про звуки мови. Класифікація приголосних звуків, голосних звуків. Склад. Наголос української мови.	1
3.	1 / 3	Виконати вправи на виявлення звукових і фонемних змін в мовленнєвому потоці. Вміти пояснити фонетичне подовження приголосних. Спрощення в групах приголосних. Чергування звуків. Типи чергувань. Записати текст фонетичною транскрипцією.	2
4.	1 / 4	Опрацювати основні норми літературної вимови. Звернути увагу на особливості вимови голосних та	1

		приголосних звуків та їх сполучень.	
5.	1 / 5	Підготувати повідомлення на теми: «Соціолінгвістичні фактори, що впливають на вимову людини», «Основні джерела нормативного мовлення», «Сценічна мова», «Засоби милозвучності української мови».	1
6.	1 / 6	Провести мовознавчі розвідки з вивчення питань про появу писемності у східних слов'ян; створення слов'янського алфавіту. Роль Кирила і Мефодія у становленні слов'янської писемності. Види письма в період Київської Русі.	2
7.	1 / 7	Опрацювати правила української орфографії. Виконати орфографічний аналіз тексту. Пояснити відмінності написання деяких слів, що зафіксовані у Новому українському правописі 2019 року.	2
8.	2 / 8	Скласти алгоритм вивчення лексики української мови відповідно до напрямів: а) за значенням; б) за походженням; в) за стилістичним призначенням.	2
9.	2 / 9	Мовознавчі дослідження про походження лексики української мови. Цікаві факти про запозичення слів з інших мов. Галузева специфіка іншомовних запозичень.	2
10.	2 / 10	Правильне і доречне вживання іншомовних слів в українській мові. Робота над виправленням лексичних помилок у деформованому тексті.	1
11.	2 / 11	Спостереження за особливостями вживання фразеологізмів у мовленні. Джерела української фразеології. Підбір фразеологізмів-синонімів, антонімів та багатозначних з художніх текстів української літератури.	1
12.	2 / 12	Провести дослідження: залежність морфеміки української мови від граматичної природи повнозначного слова. Виконати морфемний аналіз слів.	2
13.	2 / 13	Актуалізувати знання про словотвір. Продемонструвати прикладами морфологічні способи словотворення. Вивчити особливості визначення морфемної будови іншомовних слів.	1
14.	2 / 14	Виконання вправ на відбір прикладів, що ілюструють неморфологічні способи словотворення. Лінгвістика творення складних і складених слів, їх правопис.	1
Разом за 1 семестр			20
15.	1 / 1	Опрацювати теоретичний матеріал про лексико-	1

		граматичні розряди, граматичні категорії іменника: число, рід, відмінок, відміна. Родовий відмінок іменників 2 відміни. Морфологічний розбір іменника.	
16.	1 / 2	Виконати вправи на розподіл прикметників на лексико-граматичні розряди; творення ступенів порівняння від якісних прикметників.	1
17.	1 / 3	Правила відмінювання кількісних і порядкових числівників. Виконання тренувальних вправ.	2
18.	1 / 4	Своєрідність займенника як частини мови. Розряди займенників за значенням, їх характеристика. Займенники й контекст. Відмінювання займенників. Написання заперечних, неозначених займенників.	1
19.	1 / 5	Прислівник як незмінна частина мови. Особливість морфемної будови, способів творення прислівників та їх правопис.	2
20.	1 / 6	На основі мовного матеріалу визначати дієслівні категорії: вид, час, спосіб, особу, дієвідміну, стан. З'ясувати особливості творення різних форм дієслова.	2
21.	1 / 7	Лінгвістичні характеристики різних форм дієслова. Творення і вживання дієприкметників і дієприслівників. Дієприкметниковий, дієприслівниковий звороти, їхня роль у мовленні. Граматичне навантаження безособових форм.	2
22.	1 / 8	Загальна характеристика службових частин мови. Прийменник. Правопис прийменників. Особливості вживання деяких прийменників. Синонімія прийменників. Морфологічні типи сполучників, їх правопис, особливості вживання в реченні.	2
23.	1 / 9	Граматичні функції часток. Правопис часток; <i>не</i> і <i>ні</i> з різними частинами мови. Вигуки та звуконаслідувальні слова у мовленні українців.	2
24.	2 / 10	Структура синтаксису української мови. Поняття про словосполучення і речення: ознаки кожної синтаксичної одиниці. Пунктуаційні норми СУЛМ.	1
25.	2 / 11	Речення як основна комунікативна одиниця. Модальні різновиди речень. Види простих речень. Визначення головних і другорядних членів речення. З'ясувати умови, за яких ставиться тире у простому реченні.	1
26.	2 / 12	Вправи на виявлення в текстах відокремлених членів речення різних типів; складні випадки пунктуаційного оформлення ускладнюючих компонентів у простому реченні. Синтаксичний	2

		аналіз простого речення.	
27.	2 / 13	Вивчити будову складних речень різних типів; вміти розпізнавати їх у зв'язних текстах. Виявляти логічні зв'язки між частинами складносурядного речення, ставити відповідні розділові знаки (або не ставити).	1
28.	2/ 14	Актуалізувати вивчене про складнопідрядне речення. Визначати головне та тип підрядного речення, розуміти структуру складної констукції. Уміти ставити логічні питання від головного до підрядного. Робити повний синтаксичний аналіз складного речення.	2
29.	2 / 15	На основі виконання вправ навчитися розрізняти складнопідрядні означальні речення і дієприкметникові звороти; складнопідрядні обставинні речення і дієприслівникові звороти; складнопідрядні речення з підрядними порівняльними і порівняльні звороти.	1
30.	2 / 16	Національний колорит складних безсполучникових структур. Синоніміка безсполучникових і сполучникових складних речень. Пунктуація у безсполучникових реченнях.	2
31.	2 / 17	Вправи на побудову складних речень з різними видами синтаксичного зв'язку, виправлення граматичних помилок у деформованих текстах. Постановка розділових знаків у складних реченнях змішаного типу.	4
32.	2 / 18	Період як засіб експресивного синтаксису і риторична фігура. Особливості паремійних висловлень в українській мові. Побажальні формули. Звертання, його роль у вираженні етнокультурознавчої специфіки діалогічного спілкування, місце в реченні, способи вираження. Пунктуаційне оформлення прямої мови та цитат.	2
Разом за 2 семестр			28
Разом			48

9. Методи та технології навчання

Спосіб організації теоретичної та практичної діяльності здобувачів вищої освіти під час вивчення освітнього компонента «Сучасна українська мова з практикумом» зумовлений закономірностями й особливостями змісту дисципліни. Відтак під час взаємодії учасників навчальної діяльності буде використано такі методи навчання: 1) за характером подачі навчального матеріалу: словесні, наочні, практичні; 2) за організацією навчання: методи

організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності; методи контролю та самоконтролю у навчанні; бінарні (подвійні) методи навчання; 3) за логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу: індуктивно-дедукційні, репродуктивні, прагматичні, дослідницькі, проблемні тощо.

10. Методи та форми контролю

Методами та формами контролю результатів навчання є: екзамен; презентації та виступи на наукових заходах; інші види індивідуальних та групових завдань.

Форми контролю знань здобувачів:

- поточний;
- модульний;
- підсумковий (екзамен).

Поточний контроль знань здобувачів здійснюється впродовж 1 та 2 семестрів та включає оцінку за роботу на практичних заняттях та самостійну роботу.

Модульний контроль знань здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт або комп'ютерного тестування.

Підсумковий контроль знань проводиться у формі екзамену за екзаменаційними білетами, кожен з яких включає два питання та практичне завдання. Екзаменаційні білети повинні бути затвердженими в установленому порядку.

Екзамен є обов'язковою підсумковою формою контролю, яка дає змогу оцінити системне, а не фрагментарне засвоєння навчального матеріалу і не може бути зведена до рівня поточних форм контролю.

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС - A, B, C, D, E, FX, F).

Критерії та засоби оцінювання запланованих програмних результатів навчання

Критеріями ефективності запланованих результатів навчання є глибина та дієвість знань, системність та усвідомленість навчального матеріалу.

Методами і засобами оцінювання підготовки до занять та виконання практичних завдань виступають: усний контроль (індивідуальне і фронтальне опитування здобувачів освіти); засоби письмового контролю (тестові завдання, контрольні роботи, система лінгвістичних вправ).

Рейтингова система оцінювання дає можливість врахувати рівень знань, поточну підготовку учасників навчальної діяльності до аудиторних занять та визначити рівень засвоєння необхідного матеріалу окремої теми. Підсумкова оцінка виставляється після складання екзамену за рейтинговими показниками.

Критерії оцінювання знань запланованих програмних результатів навчання
<p>Оцінка «відмінно» (рівень досягнень А, бали 90-100). Здобувач освіти відповідно до програми виявив всебічні, системні й глибокі знання навчального матеріалу, володіє відомостями з основної і додаткової літератури, сформулював повні відповіді на всі поставлені запитання, виявив креативність та вміння творчого застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань; має загальний високий рівень ерудиції та культури мови, здатний до самостійного поповнення надбаних знань і умінь у процесі подальшої навчальної роботи та професійної діяльності.</p>
<p>Оцінка «добре» (рівень досягнень В, бали 82 - 89). Здобувач освіти міцно засвоїв програмний матеріал, вміє логічно і послідовно його викласти, має повні та системні знання з дисципліни, точно формулює означення й правила, не допускає істотних помилок у відповідях на запитання, вільно оперує навчальним матеріалом дисципліни, знає наукову й довідкову літературу, має здатність до самостійного поповнення та оновлення знань.</p>
<p>Оцінка «добре» (рівень досягнень С, бали 75 - 81). Здобувач освіти виявив системні й глибокі знання навчального матеріалу, володіє відомостями з основної літератури, виявив вміння застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань, глибоко розуміє матеріал. Знання здобувача освіти з окремих тем мають неповний характер, немає достатньої самостійності в аргументації відповідей, у відповідях він допускає недоліки, які може самостійно виправити.</p>
<p>Оцінка «задовільно» (рівень досягнень D, бали 64 - 74). Здобувач освіти виявив знання основного навчального матеріалу в необхідному для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності обсязі, вияв поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, давав неповні відповіді на поставлені запитання із застосуванням певних штампів, виявив вміння репродуктивного вирішення практичних завдань, у процесі їхнього виконання допускав суттєві помилки, які міг усунути лише за допомогою викладача.</p>
<p>Оцінка «незадовільно» (рівень досягнень Е, бали 60 - 63). Здобувач освіти володіє навчальний матеріал поверхово й фрагментарно.</p>

Оцінка «незадовільно» (рівень досягнень FX, бали 35 - 59). Здобувач освіти не засвоїв переважної частини програмного матеріалу, має поверхове, фрагментарне уявлення про дисципліну, допускає принципові помилки при виконанні передбачених програмою завдань, на більшість запитань не давав відповіді, не здатний використати наявні знання під час виконання простих практичних завдань, але спроможний самостійно доопрацювати програмний матеріал і підготуватися до повторного складання.

Оцінка «неприйнятно» (рівень досягнень F, бали 1 - 34). Здобувач освіти не опанував навчальним матеріалом, не має знань із більшої його частини, не дає відповіді на більшість поставлених завдань, не спроможний самостійно опанувати програмним матеріалом і потребує повторного вивчення дисципліни.

Шкала оцінювання

№ з/п	За шкалою ВГПК (в балах)	За шкалою ECTS	За національною шкалою
1.	90-100	A	Відмінно
2.	82-89	B	Добре
3.	75-81	C	Добре
4.	64-74	D	Задовільно
5.	60-63	E	Задовільно
6.	35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
7.	1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом

Кожний модуль включає бали за поточну роботу здобувача освіти на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих завдань та/або у тестовій формі на платформі Google Education.

Модульний контроль знань здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

11. Рекомендовані джерела інформації

11.1. Базова література

1. Вакарюк Л. О., Панцьо С. Є. Українська мова. Морфеміка і словотвір : навч. посібник. Тернопіль. 2010. 200 с.
2. Венжинович Н. Сучасна українська літературна мова : навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 304 с.
3. Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови : академічна граматики української мови. Київ : Пульсари. 2004. 400с.
4. Горпинич В. О. Морфологія української мови : підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : ВЦ «Академія», 2004. 336 с.
5. Граматика сучасної української літературної мови. Морфологія / І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, А. П. Загнітко, С. О. Соколова; за ред. К.Г. Городенської. Київ : Вид. дім Дмитра Бурого. 2017. 752с.
6. Дудик П. С., Прокопчук Л. В. Синтаксис української мови. Київ : Видавничий центр «Академія», 2010. 384 с.
7. Караман С., Караман О., Плющ М. Сучасна українська літературна мова : навч. посіб. Київ : Літера, 2011. 96 с.
8. Колоїз Ж. В. Сучасна українська літературна мова : зб. завдань для лабораторних робіт. Київ : Знання, 2006. 356 с.
9. Новий український правопис. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 282 с.
10. Лавриниць О., Симонова К., Ярошевич І. Сучасна українська літературна мова: морфеміка, словотвір, морфологія. Київ : Києво-Могилянська академія, 2019. 524 с.
11. Лонська Л. І. Сучасна українська літературна мова. Морфеміка. Словотвір. Морфологія : навч.-метод. посіб. Черкаси : Видавництво ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2008. 148 с.
12. Мазніченко С. Український правопис. 2019 р. Київ : Наукова думка, 2019. 390 с.

13. Омельчук С. Практикум з правопису української мови. Київ : Грамота, 2017. 224 с.
14. Пономарів О. Сучасна українська мова: підручник. Київ : Либідь, 2009. 488 с.
15. Семенюк О.А. Сучасна українська літературна мова. Вступ. Фонетика. Фонологія. Морфонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія : збірник вправ і завдань. Івано-Франківськ. 2018. 168 с.
16. Сучасна українська літературна мова: Лексикологія. Фонетика : підручник / А. К. Мойсієнко, О. В. Бас-Кононенко, В. В. Берковець та ін. Київ : Знання, 2013. 428 с.
17. Сучасна українська мова : синтаксис / за ред. А. К. Мойсієнко. Київ : Знання, 2013. 238 с.
18. Сучасна українська літературна мова: Лексикологія. Фонетика : підручник / А. К. Мойсієнко, О. В. Бас-Кононенко, В. В. Берковець та ін. Київ : Знання, 2013. 388 с.
19. Сучасна українська мова : підручник / за ред. О. Д. Пономарева. Київ : Либідь, 2001. 340 с.
20. Сучасна українська літературна мова : підручник / за ред. М. Я. Плющ, С. П. Бевзенко та ін. Київ : Вища школа, 2003. 430 с.
21. Сучасна українська мова : Морфологія : підручник / Л. А. Алексієнко, О. М. Зубань, І. В. Козленко. Київ. нац. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. Київ : Знання, 2013. 524 с.
22. Сучасна українська літературна мова : Морфологія. Синтаксис : підручник / А. К. Мойсієнко, І. М. Арібжанова, В. В. Коломийцева та ін. Київ : Знання, 2010. 376 с.
23. Шевчук С. В. Сучасна українська літературна мова : навч. посіб. Київ : Арій, 2008. 383 с.
24. Шкурятяна Н. Г. Сучасна українська літературна мова : навч. посіб. для студ. пед. навч. закладів. Київ : Літера, 2000. 685 с.
25. Ющук І. П. Практикум з правопису і граматики української мови : посібник. Київ : Освіта, 2012. 288 с.

11.2 Допоміжна література

1. Єрмоленко С.Я., Бибик С.П., Годор О.Г. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів. Київ : Либідь, 2001. 224 с.
2. Куньч З. Риторичний словник. Київ : Рідна мова, 1997. 341 с.
3. Літературознавчий словник-довідник / Р.Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін.. Київ : ВЦ «Академія», 1997. 752 с.

4. Орфоепічний словник української мови: В 2-х т. / За ред. М. М. Пещак. Київ : Довіра, 2001.
5. Полюга Л. М. Словник антонімів. Київ : Радянська школа, 1987. 173 с.
6. Словник іншомовних слів / уклад. С. М. Морозов, Л. М. Шкарапута. Київ : Наукова думка, 2000. 680 с.
7. Словник синонімів української мови: У 2-х т. / А. А. Бурячок, Г. М. Гнатюк, С. І. Головащук та ін. . Київ : Наук. думка, 1999-2000.
8. Словник української мови : В 11-ти т. / І. К. Білодід та ін. Київ : Рад. Школа, 1989. 336 с.
9. Фразеологічний словник української мови : У 2-х т. / уклад. В. М. Білоноженко та ін. Київ : Наук. думка, 1993.

11.3 Інтернет-ресурси

1. «Лінгвістичний портал» / www.mova.info
2. Орфографічний словник (Портал української мови та культури «Словник- UA») <http://slovnyk.ua/>
3. Академічний тлумачний словник (1970—1980) / <http://sum.in.ua/>
4. Словники on-line : сталих виразів, іншомовних слів, антонімів, синонімів, антисуржик / <http://www.rozum.org.ua/>
5. Тлумачний словник української мови у 20-ти томах / <http://lcorp.ulif.org.ua/ExplS/>
6. «Український правопис» / www.pravopys.net
7. Український лінгвістичний портал. «Словники України» on-line (Словозміна. Синонімія. Фразеологія) / <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>
8. Український мовно-інформаційний фонд НАН України (Ресурси сайту) / <http://lcorp.ulif.org.ua/LSlist>
9. Офіційний сайт української мови <http://ukrainskamova.com/>